

BÖLÜM | 39

Coronavirüs Pandemisine Bağlı Gelişen Kardiyovasküler Sorunlar

Şebnem KILIÇ¹

Giriş

COVID-19 olarak tanımlanan Coronavirüs Hastalığı 2019; SARS-COV-2 etkeni tarafından meydana gelen ve ciddi akut solunum yetmezliği tablosunun tetiklenebildiği bir hastalık olarak tanımlanmıştır. Severe Acute Respiratory Syndrome Coronavirus-2(SARS-COV-2) isimli etken virüs; coronaviridae ailesine mensup, tek zincirli, segmentsiz RNA virüsüdür. SARS-COV-2 ilk olarak Çin'in Wuhan şehrinde tespit edilmiş ve o bölgeden hızla dünya üzerinde yayılım göstermiştir.

Ülkemizde ilk enfekte vaka bildirimini 11 Mart 2020 tarihinde yapıldı. Tüm dünya genelinde insan sağlığını tehdit eden bulaşıcı bir hastalık olması sebebiyle Mart 2020 tarihinde Dünya Sağlık Örgütü tarafından Coronavirüs enfeksiyonu pandemi olarak ilan edildi(1).

COVID-19 pandemisinde mevcut enfeksiyon sebebiyle en yüksek mortalite oranının görüldüğü hasta grubu; kalp ve damar sistemine ait hastalıkları olan geriyatrik grup vakaları olarak tespit edilmiştir. Hastalığın başlangıcında özellikle solunum sistemi bulgularının ön planda olduğu ve hastalığın solunumsal yetmezlik vakaları üzerinden ilerlediği düşünülmeye rağmen takip eden süreçte özellikle kardiyovasküler tutulumunda çok büyük oranda görüldüğü sonucuna ulaşıldı. Enfekte hastaların incelendiği bir çalışmada kritik hastaların % 22 sinde, tüm enfekte hastaların ise % 7 sinde miyokardiyal hasar olduğu görülmüştür(2). COVID-19 da en sık görülen kardiyak sorun, akut kardiyak hasara bağlı olarak kardiyak troponin değerlerinin yükselmesidir(3).

COVID-19; temelde damlacık yolu ile bulaşan ve temastan sonra 2-14 gün içerisinde belirtileri ortaya çıkan, klinik tablosu birçok hastada farklılık gösterir.

¹ Uzm. Dr., Sakarya Üniversitesi Tıp Fakültesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi Acil Tıp AD., drsebnemk@gmail.com

Kaynaklar

1. Dashraath P, Wong J.L, Lim M.X, et al. Coronavirus disease 2019(COVID 19) pandemic and pregnancy. *American Journal Of Obstetrics and Gynecology*. 2020;222:521-531
2. Clerkin K, Fried J.A, Raikhelkar J, et al. COVID19 and Cardiovascular Disease.*Circulation*,2020;141:1648-1655. Doi:10.1161/CIRCULATIONAHA.120.046941 DRUG
3. Bansal M. Cardiovascular disease and COVID-19. *Diabetes Metab Syndr*, 2020;14(3):247-250.Doi:10.1016/j.dsx.2020.03.013
4. Kannan S, Sheeza A,Hemalatha K, et al.COVID-19(Novel Coronavirüs 2019)-recent trends.*European Rewiev for Medical and Pharmacological Sciences*. 2020;24:2006-2011
5. Kochi A, Tagliari A, Battista G, et al. Cardiac and arrhythmic complications in patients with COVID-19. *Journal of Cardiovascular Electrophysiology*, 2020;31:1003-1008
6. Ruan Q, Yang K, Wang W, et al. Clinical predictors of mortality due to COVID-19 based on an analysis of data of 150 patients from wuhan, China. *Intensive Care Med* 2020 .doi:10.1007/s00164-020-05991-x
7. Xu Z, Shi L, Wang Y, et al. Pathological findings of COVID-19 associated with acute respiratory distress syndrome. *Lancet Respir.Med*. 2020;8:420-422
8. Qin C, Zhou L, Hu Z, et al. Dysregulation of Immune Response in Patients With Coronavirus 2019(COVID-19)in Wuhan, China. *Clinical Infectious Diseases* 2020;71:762-768. Doi:10.1093/cid/ciaa248
9. Aktöz M, Altay H, Aslanger E, et al. Türk Kardiyoloji Derneği Uzlaş Raporu: COVID-19 Pandemisi ve Kardiyovasküler Hastalıklar Konusunda Bilinmesi Gerekenler. *Türk Kardiyol Dern Ars* ,2020;48:1-87. Doi:10.5543/tkda.2020.36713
10. Asif T, Cassab K, İskander F, et al. Acute Pericarditis and Cardiac Tamponade in a Patient with, Covid-19:Atherapeutic Challenge. *Eur J.Case Rep Intern Med* ,2020;7(6):001701. Doi:10,12890/2020-001701
11. Aggarwal G,Cherviyot İ,Wong J,et al. Association of Cardiovascular Disease With Coronavirus Disease 2019 (COVID-19) Severity: A Meta-Analysis. *Current Problems in Cardiology* ,2020;45(8):100617.Doi:10.1016/j.cpcardiol.2020.100617
12. Mitrani R, Dabas N, Goldberger J, et al. Covid-19 cardiac injury: Implications for long-term surveillance and outcomes in survivors. *Heart Rhythm* 2020;17:1984-1990
13. Huang C,Wang Y,Li X et al.Clinical features of patients infected with 2019 novel coronavirus in Wuhan, China. *Lancet* 2020;395:497-506
14. İmazio,Massimo,Brucato,et al. Anti-inflammatory therapies for pericardial diseases in the COVID-19pandemic:safety and potentialy. *J. Cardiovasc Med*, 2020;21(9):625-629. Doi:10.2459/jcm000000000001059
15. Chen Y.T. Acute Pericarditis due to COVID-19 infection:An underdiagnosed disease?..*Med Clin(eng Ed)*,2020;155(1):44-46.Doi:10.1016/j.medcle.2020.06.001
16. Caferio AL, Pankuweit S, Arbustini E, et al. Current State of knowledge on etiology,diagnosis,management,and therapy of myocarditis: a position statement of the European Society of Cardiology Working Group on Myocardial and Pericardial Diseases. *Eur Heart J* 2013;34:2636-2648
17. Zheng Y, Ma Y-T, Zhang J-Y, et al. COVID-19 and the cardiovascular system. *Nature Reviews Cardiology*, 2020;17:259-260